

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis
Nider de ordine predicatorum**

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Nonu[m] de dilectio[n]e inimicor[um] [e]t ra[n]core.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

suxta posse repellant. **A**lij hō qb^o magis custodia sue salutis imminet, pnt sue hūilitati pudentes famāvel infamia ptemnere. **S**z cū infamia duplē repellat. s. occasionē subtrahēdoz linguas detrahentū cōpescendo. **P**ro mō oēs tenet infamia vitare. als sine scandalo acutio fieri nō posset. qd sp est pctrī. **S**z scđ modo nō tenet nisi quātū debet alq̄s saluti. p̄mī. puidere. **P**ū Greg. omel. ix. sup Ezech. dīc. **I**nguas detrahentū sicut non debemus nrō studio excitare ne ipsi pereant. Ita q̄ iū maliciā excitatas debemus equanimiter tolerare vt nob̄ meritū crescat. **A**liq̄s eriaz cōpescere. nedum de nob̄is mala disseminat. eoz q̄ nos ad bona andire poterant corda innocentū corūpāt. **E**t j. **H**i etenim quo p̄vita in exēplū lūmītārōis ē posita. dñt si possunt detrahentū sibi vba cōpescere. ne eoz p̄dicationē nō audiāt qui audire poterāt. z i prauis morib⁹ remanētes benevitere cōtēnat hec de Cho. **P**ossunt tñ saluo pfectiōnis statu pfecti orare dñū vt liberant a calūniantib⁹ ne in eo p̄ficiōe ruant. **P**ū p̄s. **N**edime me a calūnijs **T**hoimvt custodiā mādata tua. **Q**uo ad tertīū p̄ncipale subemur etiā ore orare. corde p̄ persequētib⁹ z calūniantib⁹ nos q̄tenus puerantur. **E**t hec oīo a fidelib⁹ diligētissime ē obseruan da. q̄ exaudibilissima est. z maxie mēritaria. q̄ ex magna charitate pcedit. **C**ōsumata em̄ charitas facit p̄ inimicis orare magno desiderio vt puerantur ab errore vte sue. **N**ec quicq̄ vt dic Chryso. sic p̄pitū estvt inimicis amare. p̄ p̄sequētibus z calūniantib⁹ orare. **E**rvicēversa int̄ oēs nr̄as oriones illa peior estz p̄culiosior irronabilior. q̄ oramusvt nos deus vñdicet de inimicis nr̄is. **T**alesvt Chryso. dicit. sagittas pernitōses infigūt. z dignos se

efficiūt malū qd inimicis imp̄cātur eis deus infligat. **E**t fm eundez. cū a proximis molestamur. nō boi cui cōpati deberem⁹. q̄ demoni boiez vexati indignari deberem⁹. **S**i em̄ ip̄e hō nāliter boi febriūtātē gūter cōdolet nō irascit. **C**ur aie demoniacū infirmitatib⁹ p̄esse q̄i iuriaſ ū p̄ateremur.

Capitulum. ix.
Dē tertio modo diligēdi inimicos. videlz bñfaciēdo cōtra eorum psecutiōes. vbi tria sunt dīcēda. **P**rimo vtrum ex pcepto teneamur inimicos nr̄os diligere effectue sic q̄ eis bñficia impēdamus extēria signa dīlectōis ostēdamus. **F**cōdōz sit magis meritorū. inimico bñfaccere q̄ amico. **T**ertio q̄malū sit rançorē p̄tra p̄mū tenere. **M**in⁹ ad p̄mū notandū fm Cho. ii. ii. q. xxv. q̄ bñficia z dīlectōis signa que q̄s exhibet p̄mīs i cōmunitvel p̄toto populo alicuius ciuitatis vel pro alicui⁹ monasterij cōstāte. talia bñficia z dīlectōis signa exhibere inimicis est de necessitate pcepti. ita q̄ homo in tal casti etiā inimicos suos ppter inimicitiā a generalitate nō excipiāt. fm modū de interiori dīlectōe supra tacitū q̄ effectus z signa charitatis extēria dñt p̄portionari interiori affectui. dīlectio autēt supra tacitū fuit in comuni etiā ad inimicū est pceptū. **E**t si inimicis p̄sat effectū nō exhiberēt. pt̄neret ad vindictā iūlustā. cōtra illō. **A**uit. xix. **N**ō q̄ras vñtionēz nō er̄memor iūrile p̄cūlū tuoz. **E**t fm H̄ich. iii. iiij. iniax. etiā hō tenet inimicis suis effectū salutatōis p̄sueter cōis ipēdere. id ē. tenet exhibere eis istā salutatōne q̄ ex cōl p̄suētudine illī loc ab oīibus solet ipēdi. nisi forte i casu q̄ timentret istū ex hoc p̄uocari vñseret ipsūz. vñtūmeret aliquod aliud malū ex hoc oīari. illa sunt beneficia aut dīlectio-

Preceptum V

nis signa. q̄ ds exhibet particularē solū alīqbus psonis. forte sibi magis familiari b̄z amicis. sine līne bñficia spūs sine corporis p̄pria anīe. vt oga miscōde spūalia. vt in versu isto p̄minent. Cōsu le. castiga. remitte. solare. fer. ora. H̄ne corporis. vt in v̄su. H̄estio. cibo. poto. do tectū. vīsito soluo. et filia. De his dicēdūz p̄mo q̄ necessarie obligatiōis est talia impēdere tā amicis q̄ inimicis tpe nccitatis. Vñ Math. v. apier h̄ xps ait. H̄nfacite his q̄ odest vos. et orate p̄ psequētib⁹ et calūniati bus vos. J̄t̄. j. Job. liij. Qui habuerit substantiā hui⁹ mūdi. et viderit fratre suū necessitatē patientē et clauserit vīscera sua ab eo quō charitas dei manet in eo. Et amb. Pasce fame mortē tem. si nō paristi occidisti. ḡ a filiib⁹ nō cōsulisti in n cēitate. vel tūc a pecato nō defendisti. et hm̄di. occidisti. H̄ sub p̄cō tenemur nō occidere. ḡ in necessitate sub p̄cepto subuenire etiā inimicis. Scđo meritorū esse pōt q̄ quis talia bñficia et dilectōis signa exhibeat inimico oī cōgruo tpe et opor tunitate se offerēte. H̄ in extra casu. ne cessitatis nō est de nccitate salutis. nisi s̄m p̄parationē animi. P̄portet em̄ vt hō paratū aim habeat q̄ si occurret necessitas in illo casu inimico suo talia bñficia dilectōis exhiberet p̄posse. Et teneat exhibere etiā talia inimico q̄stūq̄ cas⁹ nccitat⁹ occurrerit et opor tunitas adest et plus tenemur amico in nccitate. H̄ q̄ aliq̄s ex casu nccitat⁹ hm̄di bñficia alicui inimico exhibeat ē superogatiōis et cōsilij. Quo ad scđm an sit maḡl meritorū inimico q̄ amico bñfacere. H̄n. q̄ sic. q̄n videlicit idē hō eq̄ intēsis actibus. et ex eq̄li charitate et ceteris parib⁹ diligat vno tpe amicū et alio tpe iūmiciū et vtrīq̄ bñfacit. vel si vñ⁹ diligat amicū et alter diligit iūmiciū et cetera sunt paria. s.

Cap. IX

q̄ diligūt eq̄ intēsis actib⁹ et ex eq̄li chārītate. et sūt eq̄li dispo sti. tūc dilectio inimicis bñficia ei⁹ sūt magis merito ria q̄ dilectio et bñficia amici. vñ Grego. Fuitia q̄nto sunt min⁹ debita. tāto sunt maḡl accepta. H̄z min⁹ debitu ē inimicū diligere q̄ amicū. Cui⁹ ē rō. q̄ s̄m Cho. ii. ii. q. xxvij. Et s̄m doctores i. iij. vīs. xxvij. q̄ttuor sunt q̄ augēt in n̄ris bonis actib⁹ meriti. Primus est libras. Quāto em̄ hō opaf plus h̄z rōnē et voluntatē nō nāliter mere nec coacte. tāto ceteris parib⁹ plus merek h̄ in dilectione inimici nec natura nec bñficia inimici mouet ad diligēdū simo magis ad odiū. Secundus est D difficultas. q̄ q̄nto act⁹ aliq̄s ex se est difficultior. tāto ceteris parib⁹ ē magis meritorū. Et dī norāt ex se. q̄ duplex est difficultas in opando. Una pueniēs ex ipso ope ex se. vt iefunare in pane et aq̄ ē difficult⁹ q̄ cū vīno et pīscib⁹. Et pauperē dare denariū de nccarijs est difficult⁹ q̄ dīsūtē dare denariū de supfluis et h̄ difficultas auget meriti. Alia ē pueniēs ex idispositōe opant̄ solū. pura q̄ se neglexit ad bonū dis ponere. v̄l male se habituauit. et h̄ nō auget meriti. P̄n p̄z q̄ iepē plus meriti cū modico ḡuamine selunās religiosus q̄ male assuer⁹ mereat selunādo cū matore labore. H̄z certū ē q̄ facili⁹ ē amicū diligē q̄ iūmiciū. Terterū est charitas. Nā nullus act⁹ ē merito rītis nisi a radice aliq̄ mō pcedat charitati. et q̄nto act⁹ ex maiori charitate pcedit tāto ē deo acceptior. et maḡl p̄p̄ns eo meremur. H̄ dilectio iūmici ex charitate cāf rōlit̄ solū depēdet ex dilectione dei actuali vel hitualit̄ nullaz alia cām mouentē h̄z nisi deū. iūmici v̄o dilectio multas alias cās h̄z. pura bñficiū et alia. Quartū ē conat⁹ ad bonū. q̄ v̄bi maior conat⁹ ē ad bonū ibi mai⁹ ē meriti. P̄n. i. Cox. iij. P̄nus-

quisq; mercedē accipiet sūm suū labo-
rē h̄ certū est maiore conatū, exigi i di-
lectōe inimici q; amici. ergo **A**nno
ad tertū de difficulte rancorē dimitte-
tibus notandū. q; qdā sunt tā discor-
des q; raro vñ nū q; remittūt inūras.
Isti sunt valde mali p̄f tria. Primo
q; nō sunt veri xp̄iani. q; inungunt in
baptismo ad habēdum cor molle ad
pleratē. h̄ sunt tudei dure cernic̄. et in-
circūcī cordib⁹ et anrib⁹ resistētes sp̄
spūlscī. vt ait btū Stephan⁹ Act.
.vij. volunt h̄ie oculū p̄ oculo. dentē
p̄ dēte. Lcūt. xxiiij. Sc̄do sunt sicut
holofernes gētilis. De q; Judiū. iiij.
dī q; ferocitatē animi ei⁹ mitigare nō
poterant. Tertio q; p̄f est. sunt sicut
diabolus. De q; dicit Grego. q; nullo
p̄t placari obsequio. Contra hos est
q; de Alexādro magno legiſ. q; dum
offensus a quodā nullaten⁹ ire cedere
veller. ei ait suis maḡ Aresto. Nob̄i
lissimū tibi adhuc documentū trade-
re possum. Alexādro aut̄ dicēte. p̄sto
sum audire. ait Arestoti. Quis ē qui
regna supauit. nōne cor tuū et potēta
h̄ maiore victoriā acq̄ris hodie. anim
pp̄lū si viceris. si aut̄ neglexeris. aliū
victoriē habebis. Ad q; verba placat⁹
est. **N**ū Prover. xvj. Qui dñas anio
sonor ē expugnatoe vībiū. Hic legi-
tur de Iulio cesare q; nullius solebat
oblīuisci nisi liurias. Certū ē etiā He-
neca maḡm Neronis ad eū scripsis.
se librū de clementia. q; est sūm Tulliū
virtus p̄ quā anim⁹ in odiū alicui⁹ co-
citat⁹ benignitate retinet. Scribūt nā
les leonē pcere p̄stratis. nec regē apū
aculeū h̄ie. Ergo misera da res ē xp̄ia-
nū in rācore p̄manere. vbi monarche
mūdi placant. gētilis librū scribit. et
gialta bruta docēt. Preterea dīc op̄ls
Col. iii. Donātes vobis metip̄sis si q;
aduersus aliquē habet querclā. Item
Matib⁹. v. sancto p̄ est nō solū remisse

re. h̄ etiā bñfacere inimicis. Itē Chri-
stus p̄fissime orant p̄ crucifixoribus
Iuc. xxij. M̄longe ergo sunt ab apo-
stolica doctrina. a sanctorū vita et xp̄i
exemplō. q; remittere nolunt offendē-
tibus eos. Sunt aut̄ alij quidā discu-
tientes culpas offenditūt q; multas
p̄tendunt difficultatē in remittendo.
modo q; magne sūt offense. modo q;
multotiens cōmisse et remisse multo-
tiens. Nō sic facit deus. imo magna
remittit Jobel. ii. Prestabilis sup̄ ma-
licia. Malicia em̄ sonat in culpā gra-
uē. Multa etiā dimitit. q; multus ē
ad ignoscēdū Esa. lv. Et multotiens
Marth. xxij. Non dico tibi septies h̄
vīc̄ septuagesies septiles.

Capitulum.x.

De detractione que ē filia inui-
die. Nunc dicēda sūni ira p̄-
cipaliter. Primo qd̄ sit. et quā
do p̄ctm. Secūdo cur sit fugiēda p̄p̄
et magnū malū. Tertio quo peccat
detractores audītes. **M**ūm ad p̄
mū. notandūz sūm Tho. ii. ii. q. lxxij.
et Alex. in summa. ii. parte. q; detra-
ctio est alienē famē per occulta verba
denigratio. hoc est ablatio vñ dimit-
tio fame alterius q; verba que dicunt
absentie aliovel ignorāte eo cōtra que
dicunt. Nā derrahere est de aliquo ro-
to partē tollere. Nū detrahens. aliquid
de bono p̄m̄ trahit. q; imaginē dei
virtutes et naturalia de proximo non
potest trahere que sunt bona homis.
sed famaz eius potest diminuere aut
tollere. **F**it aut̄ detracțio sex modis
sūm Tho. directe quadrupliciter. Pri-
mo cum quis p̄ yba sua alteri falsum
crimē imponit et adiunxit. Est ē pes-
simā detractione. De qua Ecc. xj. dīcē
de tibi a pestifero. fabricat em̄ mala.
Secūdo cū p̄ctm̄ alterius suis verbis
adauget. vt cū p̄ctm̄ dī p̄ximo narrat.
quod sōne verū est et altius adauget.